

Factor Structure and Psychometric Properties of Iranian Version of External Shame scale

Aliakbar foroughi¹, Sajad khanjani², Mohabat kazemini³, Fariba tayeri⁴

- 1- PhD Candidate in clinical psychology, Shahid Beheshti University of Medical Sciences
- 2- Master's student in clinical psychology, Shahid Beheshti University of Medical Sciences.
Corresponding author, Email:khanjani23@yahoo.com
- 3- Master's student in clinical psychology, Shahid Beheshti University of Medical Sciences
- 4- MA of clinical psychology, Sanandaj University of Medical Sciences

Abstract

Objective: Shame is one of the important self-conscious emotions that have a crucial function in mental well-being and vulnerability to mental disorders. Lack of shame and being very ashamed one come with psychopathology. Shame consists of two important components, those are internal and external. External shame scale at first was designed by Gross and his colleagues. According to their factor analysis, 3 factors of feel of inferiority, feelings of emptiness and being ashamed of making mistake are determined for external shame.

Method: In order to survey about psychometric properties and factor structure analysis of this scale, 210 individuals from Shahid Beheshti university of medical sciences in Tehran were chosen in available sampling procedure. The participants were also asked to complete the scales of external shame, self-compassion, negative affect and perfectionism. Liserl-8 and SSPS-18 were used for analyzing data. Cronbach's Alpha, Correlation Coefficient and Confirmatory Factor Analysis (CFA) were calculated.

Results: The three-factor structure of external shame scale was supported by the results of Confirmatory Factor Analysis in Iranian sample (RMSEA=0/09, NFI=0/94, CFI=0/96). External Shame Scale had the positive and meaningful correlation with perfectionism (0/14) and negative affect (0/11); and had negative and meaningful correlation with self-compassion (0/11). Also Cronbach's Alpha coefficient, for the whole of scale and factors of feel of inferiority, feelings of emptiness and being ashamed of making mistake were gained 0/93, 0/92, 0/71 and 0/75 respectively.

Conclusion: The three-factor structure of external shame scale demonstrated acceptable psychometric properties in Shahid Beheshti University. Shame positively relate to symptoms of psychopathology. The external shame scale have suitable psychometric properties for the use of research and clinical practice.

Keywords: Validity, Reliability, Confirmatory Factor Analysis, External Shame Scale

ساختار عاملی و ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه ایرانی مقیاس شرم بیرونی

علی اکبر فروغی^۱، سجاد خانجانی^۲، محبت کاظمینی^۳، فریبا طیری^۴

۱- دانشجوی دکترای تخصصی روانشناسی بالینی، دانشکده پزشکی،

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم
پزشکی شهید بهشتی

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم
پزشکی شهید بهشتی

۴- کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی سنجند

گروه روانشناسی بالینی، بیمارستان طالقانی، دانشگاه علوم پزشکی بهشتی، ایران
(نویسنده مسئول)

تلفن: ۰۹۱۸۸۵۸۸۹۲۶، khandjannis23@yahoo.com

چکیده

مقدمه: شرم یکی از هیجان‌های خودآگاه خیلی مهم است که نقش مهمی در بهزیستی روانی و آسیب‌پذیری نسبت به اختلال‌های روانی دارد. هم فقدان شرم و هم شرم خیلی زیاد با آسیب‌شناسی روانی همراه است. شرم از دو مؤلفه اساسی شرم بیرونی و شرم درونی تشکیل شده است.

هدف: پژوهش حاضر به منظور تعیین ساختار عاملی و ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس شرم بیرونی انجام شد تا ابزار مناسبی برای کاربرد در کار بالینی و تحقیق، به متخصصان و محققان حوزه سلامت روان معرفی شود.

روش: به منظور بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی و تحلیل ساختار عاملی این مقیاس، ۲۱۰ نفر (۱۰۳ پسر و ۱۰۷ دختر) از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. همچنین از آزمودنی‌ها خواسته شد که مقیاس‌های شرم بیرونی، شفقت به خود، عاطفه منفی و کمال‌گرایی را تکمیل کنند. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار لیزرل و SPSS-18 استفاده شد. آلفای کرونباخ، ضریب همبستگی و تحلیل عاملی تأییدی محاسبه شد.

یافته‌ها: نتایج تحلیل عاملی تأییدی از ساختار ۳ عاملی شرم بیرونی در نمونه ایرانی حمایت کرد (CFI=۰/۹۶, NFI=۰/۹۴, RMSEA=۰/۰۹). مقیاس شرم بیرونی همبستگی مثبت و معناداری بین کمال‌گرایی (۰/۱۷) و عاطفه منفی (۰/۵۱) و همبستگی منفی و معناداری با شفقت به خود (۰/۲۱) داشت. همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس و عامل‌های «احساس حقارت»، «احساس پوچی» و «شرم در مورد اشتباه کردن» به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۹۲، ۰/۷۱ و ۰/۷۵ بدست آمد.

نتیجه‌گیری: ساختار ۳ عاملی شرم از ویژگی‌های روان‌سنجی مطلوبی در جامعه دانشگاه بهشتی برخوردار است. شرم ارتباط مثبتی با نشانه‌های آسیب‌شناسی روانی دارد. مقیاس شرم بیرونی برای کاربرد در کار تحقیقی و کار بالینی از ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی برخوردار است.

کلید واژه‌ها: اعتبار، پایایی، تحلیل عاملی تأییدی، مقیاس شرم بیرونی

مقدمه

شرم یکی از مهمترین هیجان-های خودآگاه است که تأثیر چشمگیری بر احساس فرد از خود، بهزیستی و آسیبپذیری نسبت به اختلال‌های روانی از قبیل؛ افسردگی، اضطراب، پارانوئیا، اختلال استرس پس از سانحه، اختلال‌های خوردن و اختلال‌های شخصیت دارد (۴-۱). اگرچه فقدان شرم باعث آشفتگی روانی می‌شود و ممکن است به تخطی از هنجارهای اجتماعی و مشکلات میان‌فردی منجر شود اما سطح افراطی شرم نیز ممکن است نشانه‌های آسیب‌شناسی روانی را به دنبال داشته باشد (۵). همچنین، شرم به عنوان عامل مهمی در طیفی از مشکلات سلامت روان و آمادگی برای پرخاشگری شناخته شده است (۶، ۷). چانگ، گیلبرت و ایرون (۲۰۰۴)، دریافتند که احساس‌های شرم و حقارت می‌توانند کانون نشخوار ذهنی باشند که با نشخوار ذهنی افسردگی مرتبط هستند (۸). آسیبپذیری نسبت به شرم با خود انتقادگری ارتباط قوی دارد، این دو نقش فراتشخیصی را در اختلال‌های مختلف ایفا می‌کنند (۹).

اگرچه در مورد تعریف شرم توافق جمعی وجود ندارد اما اغلب دو مؤلفه را برای آن در نظر می‌گیرند. در شرم درونی (مؤلفه اول) توجه متمرکز بر خود است و فرد خود را به صورت بی‌کفایت، معیوب یا بد احساس و ارزیابی می‌کند. مهمترین مؤلفه شرم درونی، خودارزیابی و خودانتقادگری است (۱۰). مؤلفه دوم، مربوط به افکار و احساس‌های است مبنی بر اینکه فرد در ذهن

دیگران چگونه به نظر می‌رسد (شرم بیرونی). در شرم بیرونی کانون توجه فرد بر این است که در ذهن دیگران در مورد او چه می‌گذرد. در شرم بیرونی «خود-self» به صورتی غیرجذاب درک می‌شود و بنابراین مستعد طرد، یا آسیبپذیر نسبت به حمله دیگران احساس می‌شود. شرم درونی و شرم بیرونی می‌توانند با هم ترکیب شوند، مسأله‌ای که لوئیس (۲۰۰۳) از آن به عنوان «خود بی‌پناه» یاد می‌کند (۱۱). ژان پل سارتر شرم را مربوط به این می‌دانست که ما در فکر و نگاه دیگران چگونه به نظر می‌رسیم. او می‌نویسد: «ما اغلب می‌گوییم که فرد خجالتی از خودش یا بدن خود خجالت می‌کشد، در واقع این غلط است. من نمی‌توانم به وسیله خودم خجالت‌زده شوم، در واقع این من در نگاه دیگران هستم که مرا خجالت زده می‌کند» (۴). مقیاس شرم بیرونی ابتدا توسط گروس و همکاران (۱۹۹۴) طراحی شد و ساختار عاملی و ویژگی‌های روانسجی آن بررسی شد (۱۲). براساس مطالعه آنها برای این مقیاس سه عامل؛ «احساس حقارت»، «احساس پوچی» و «شرم از اشتباه کردن» مشخص شد که بیشتر سؤال‌ها در عامل «احساس حقارت» قرار گرفتند. این مطالعه به دنبال پاسخگویی به سوالات زیر است: آیا ساختار سه عاملی شرم در جامعه ایرانی نیزم تأیید می‌شود؟ آیا این مقیاس از روایی و پایایی مناسبی برخوردار است؟

روش

این مراحل، مقیاس نهایی برای اجرا روی نمونه مذکور آماده شد.

مقیاس شرم بیرونی: این مقیاس یک ابزار خود گزارشی ۱۸ آیتمی است که توسط گروس و همکاران (۱۹۹۴) برای اندازه‌گیری شرم بیرونی ساخته شده و از مقیاس شرم درونی اقتباس شده است. هرگزینه شامل مواردی مانند: «دیگران مرا در سطح خودشان نمی‌بینند»، «فکر می‌کنم دیگران می‌توانند عیب‌های مرا بفهمند» است که با استفاده از روش لیکرت با نمره‌های ۰ = هرگز، ۱ = به ندرت، ۲ = گاهی اوقات، ۳ = اغلب، ۴ = تقریباً همیشه برای هرگزینه نمره‌گذاری می‌شود. به پاسخ دهندگان آموزش داده می‌شود که به احساسات بیان شده در هرگزینه براساس فراوانی پاسخ دهند. به منظور به دست آوردن نمره کلی شرم بیرونی نمره‌های تمامی سؤال‌ها با هم جمع می‌شوند. نمرات بالاتر نشان‌دهنده سطوح بالای شرم بیرونی است. پایایی این ابزار بالا است به گونه‌ای که آلفای کرونباخ ۰/۹۴ و پایایی بازآزمایی ۵ هفته‌ای آن ۰/۹۴ گزارش شده است. این مقیاس همبستگی متوسط با ارزیابی منفی از ترس و همبستگی بالاتر با سایر ابزارهای اندازه‌گیری شرم در جمعیت‌های بالینی و دانشجویان داشته است (۱۲).

مقیاس عاطفه منفی: از مقیاس عاطفه‌های مثبت و منفی واتسون و همکاران (۱۹۸۸) که شامل ۲۰ آیتم است گرفته شد. که خرده مقیاس عاطفه منفی شامل ده آیتم است که آیتم‌ها روی یک مقیاس پنج درجه‌ای (۱ = بسیار کم تا ۵ = بسیار

جامعه و نمونه پژوهش شامل کلیه دانشجویان مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی بود. برای تعیین حجم نمونه یک سوال بسیار مهم در تحلیل عاملی تعیین حداقل حجم نمونه لازم برای گردآوری داده‌های مربوط به مدلیابی معادلات ساختاری است. کلاین (۲۰۱۰) معتقد است در تحلیل عاملی اکتشافی برای هر متغیر ۱۰ یا ۲۰ نمونه لازم اما حداقل حجم نمونه ۲۰۰ قابل دفاع است (۱۳). اما در تحلیل عاملی تأییدی حداقل حجم نمونه براساس عامل‌ها تعیین می‌شود نه متغیرها. اگر از مدلیابی معادلات ساختاری استفاده شود، حدود ۲۰ نمونه برای هر عامل (متغیر پنهان) لازم است (۱۴). حجم نمونه توصیه شده برای تحلیل عامل تأییدی حدود ۲۰۰ نمونه برای ده عامل توصیه شده است (۱۳)، (۱۵). بر این اساس نمونه پژوهش شامل ۲۱۰ نفر (۱۰۳ پسر و ۱۰۷ دختر) از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران بودند که شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. مقیاس شرم بیرونی پس از ترجمه به زبان فارسی، توسط چند نفر از دانشجویان دکتری روانشناسی بالینی مورد بازبینی قرار گرفت. سپس از دو کارشناس زبان انگلیسی خواسته شد تا آن را به زبان اصلی ترجمه کنند. متن ترجمه شده با متن اصلی مقایسه شد و اشکال‌های آن مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله بعد مقیاس روی نمونه‌ای متشکل از ۲۰ نفر اجرا و مشکلات موجود در آن اصلاح شد. پس از اتمام

و اشتراکات انسانی/ انزوا (معکوس) را اندازه‌گیری می‌کند. فرم کوتاه با فرم بلند همبستگی بالایی ($r=0/97$) دارد و پایایی آن $0/92$ گزارش شده است (۱۸).

یافته‌های پژوهش: پایایی مقیاس شرم بیرونی از طریق ضریب آلفای کرونباخ و پایایی آزمون- باز آزمون محاسبه شد. ضریب آلفای کرونباخ برای عامل اول $0/92$ ، عامل دوم $0/71$ و عامل سوم $0/75$ به دست آمد. از طرفی، مقیاس شرم بیرونی کلی دارای ضریب اعتبار $0/93$ بود که نشان دهنده پایایی مناسب آزمون است. پایایی بازآزمایی، پس از اجرای مقیاس شرم بیرونی میان آزمودنی‌ها به فاصله یک هفته، از ۵۰ نفر از آنها بازآزمون به عمل آمد سپس ضریب همبستگی پیرسون میان نمرات آزمون و بازآزمون محاسبه شد و این ضریب ($r=0/90$) به دست آمد که حاکی از پایایی بازآزمایی بالا بود ($p<0/001$).

برای تعیین کفایت نمونه، آزمون کرویت بارتلت و شاخص کایزر- میر- اوکلین استفاده شد. آزمون کرویت بارتلت نشان داد که آماره خی دو برابر با ۱۹۷۸ و سطح معناداری $0/001$ است. شاخص کایزر- میر- اوکلین مقدار $0/92$ را نشان داد. این دو نتیجه بیانگر کفایت نمونه و هم چنین شاخص‌های خوبی برای مناسب بودن به کارگیری تحلیل عاملی هستند. پس از اجرای تحلیل عاملی، ۳ عامل از کل مقیاس استخراج شد که در مجموع $59/2\%$ از کل وایانس شرم بیرونی را تبیین کردند. نتایج حاصل از تحلیل

زیاد) رتبه‌بندی می‌شود. ضریب آلفای کرونباخ $0/87$ و پایایی بازآزمایی با فاصله ۸ هفته‌ای $0/71$ است. همبستگی آن با پرسشنامه افسردگی بک $0/58$ و با مقیاس اضطراب آشکار از پرسشنامه اضطراب آشکار- پنهان $0/51$ گزارش شده است (۱۶).

مقیاس کمال‌گرایی اهواز: این مقیاس یک ابزار خود گزارشی ۲۷ سوالی است که با استفاده از روش لیکرت با نمره‌های $0=$ هرگز، $1=$ به ندرت، $2=$ گاهی، $3=$ اغلب اوقات برای هر سؤال نمره‌گذاری می‌شود. به منظور به دست آوردن نمره کلی کمال‌گرایی نمرات تمامی سؤال‌ها با هم جمع می‌شوند. نمره‌های بالاتر نشان‌دهنده سطوح بالای کمال‌گرایی است. ضریب آلفای کرونباخ آن $0/89$ و پایایی بازآزمایی آن با فاصله چهار هفته‌ای $0/68$ گزارش شده است. ضرایب همبستگی پیرسون نشان داد که بین نمره‌های آزمودنی‌ها در مقیاس کمال‌گرایی و مقیاس عزت‌نفس کوپر اسمیت ($r=0/39$)، مقیاس شکایت جسمانی SCL-90 ($r=0/41$) همبستگی وجود دارد (۱۷).

مقیاس شفقت به خود (فرم کوتاه): این مقیاس شامل ۱۲ گویه است که پاسخ‌های آن در یک دامنه ۵ درجه‌ای لیکرتی از ۱ (تقریباً هرگز) تا ۵ (تقریباً همیشه) قرار می‌گیرند. این مقیاس شامل پرسش‌هایی مانند «سعی می‌کنم نسبت به جنبه‌هایی از شخصیتم که دوست ندارم، صبور باشم و آنها را درک کنم» است. این مقیاس سه مولفه دو قطبی را در ۶ زیر **مقایس** مهربانی با خود/خود - قضاوت‌گری (معکوس)، ذهن‌آگاهی/ همانندسازی افراطی (معکوس)

۱۲/۴٪ از واریانس شرم بیرونی را تبیین کردند. در جدول ۱، همچنین همبستگی میان عامل‌های مقیاس شرم بیرونی آمده است. همان‌طور که مشاهده می‌کنید، همبستگی بین این عوامل از ۰/۵۱ تا ۰/۵۹ است.

عوامل در جدول ۱ نشان داده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌کنید ۱۲ گویه در عامل اول قرار گرفته‌اند که ۳۲/۷٪ از واریانس مشاهده شده را تبیین می‌کند. سه گویه روی عامل دوم و سه گویه دیگر بر روی عامل سوم قرار گرفته‌اند که به ترتیب هر یک ۱۴/۱٪ و

جدول ۱: ضریب همبستگی عامل‌ها

عامل	۱	۲	۳
عامل اول	-	-	-
عامل دوم	۰,۵۵**	-	-
عامل سوم	۰,۶۰**	۰,۵۲**	-

**=P < ۰/۰۱

می‌کنید، همبستگی بین نمرات مقیاس شرم بیرونی و مقیاس شفقت به خود منفی و معنادار است که حاکی از روایی واگرایی بالا و همچنین میان نمرات مقیاس شرم بیرونی با کمال‌گرایی و عاطفه منفی، مثبت و معنادار بود که حاکی از روایی همگرایی بالا است.

جهت بررسی روایی همگرا و واگرا از مقیاس فرم کوتاه مقیاس شفقت به خود، کمال‌گرایی و عاطفه منفی استفاده شد. به این صورت که ضریب همبستگی پیرسون میان نمرات این ابزارها و مقیاس شرم بیرونی محاسبه شد که نتایج آن در جدول ۲ آمده است. همان‌طور که در جدول مشاهده

جدول ۲: همبستگی بین شرم بیرونی، کمال‌گرایی، عاطفه منفی و شفقت به خود

متغیر	۱	۲	۳	۴
شرم بیرونی	-	-۰,۲۱**	۰,۱۷*	۰,۵۱**
شفقت به خود	-	-	-۰,۳۳**	-۰,۳۸**
کمال‌گرایی	-	-	-	۰,۴۴**
عاطفه منفی	-	-	-	-

**=P < ۰/۰۱

جدول ۳: شاخص‌های برازش مدل سه عاملی شرم بیرونی

CFI	NNFI	NFI	GFI	IFI	RMSEA	χ^2/df	Df	χ^2
0.96	0.96	0.94	0.83	0.96	0.09	2/82	132	373

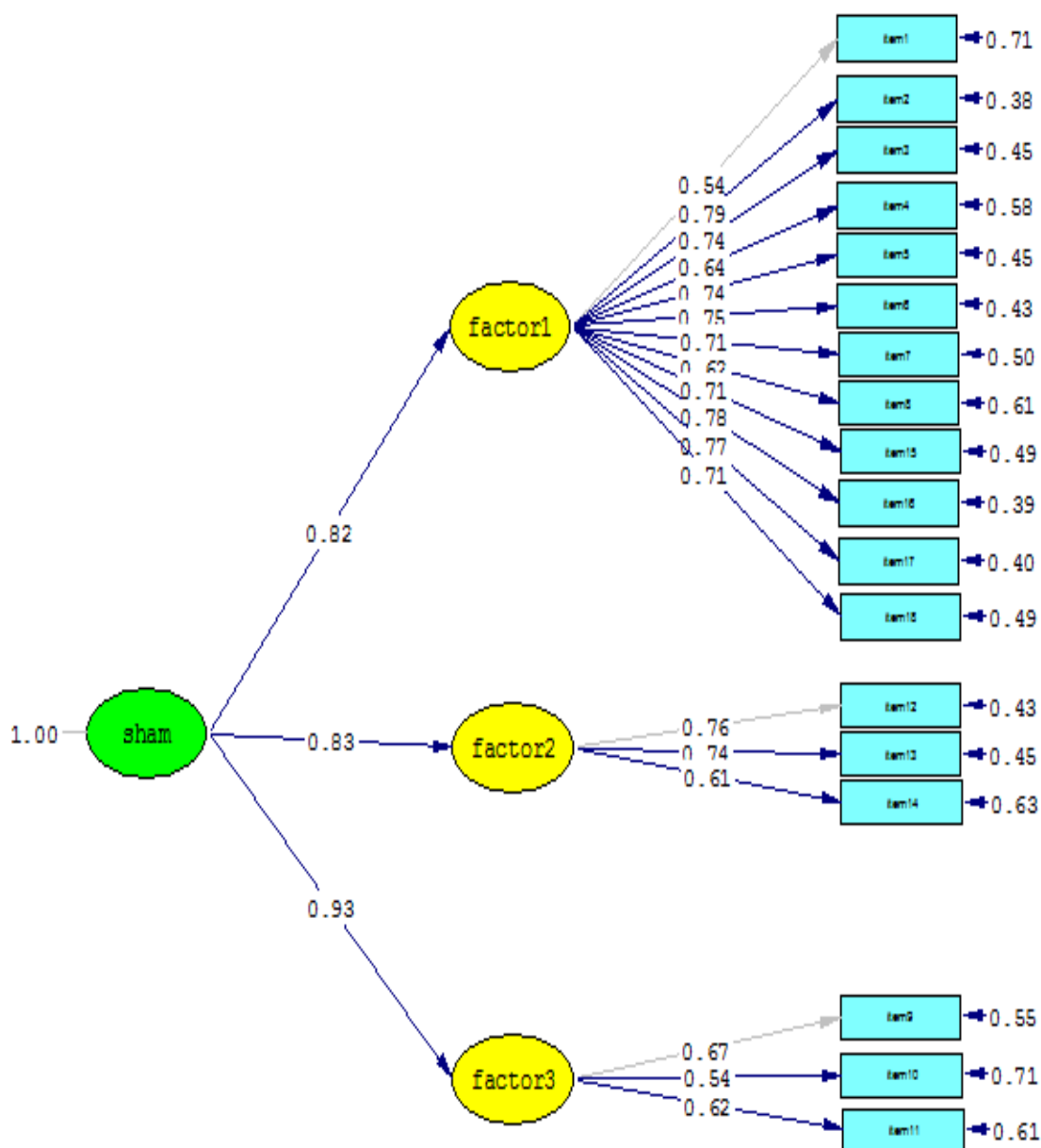
رابطه شرم بیرونی با خرده مقیاس‌ها و سوال‌ها را نشان می‌دهد. نتایج مربوط به شاخص‌های برازش مدل در جدول ۳ آمده است. مهم‌ترین آماره

به منظور تأیید عوامل استخراج شده از مقیاس شرم بیرونی، مدل تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از نرم افزار لیزرل اجرا شد. شکل ۱

گونه که در جدول مشاهده می-شود این مقدار کمتر از ۳ است. سایر شاخص‌های مناسب بودن مدل را تأیید می-کنند.

شکل ۱: تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه شرم بیرونی (عامل ۱، احساس حقارت؛ عامل دوم، احساس پوچی و عامل سوم، شرم از اشتباه کردن)

برازش، آماره مجذور خی دو است این آماره میزان تفاوت ماتریس مشاهده شده و ماتریس برآورد شده را نشان می‌دهد. این آماره به حجم نمونه حساس است و بنابراین در نمونه‌های با حجم بالا، بر درجه آزادی تقسیم می‌شود و در صورتی که کمتر از ۳ باشد مناسب قلمداد می‌شود. همان-

بحث و نتیجه‌گیری

در این مطالعه اعتبار، پایایی و ساختار عاملی

مقیاس شرم بیرونی به منظور تهیه نسخه فارسی این مقیاس در یک نمونه دانشجویی بررسی شد. نتایج نشان دادند که ساختار ۳ عاملی این مقیاس از برازش قابل قبولی برخوردار است (CFI=0/96، RMSEA=0/09، NFI=0/94). در این مطالعه نیز همانند مطالعه گروس و همکاران (۱۹۹۴)، سه عامل «احساس حقارت»، «احساس پوچی» و «اشتباه کردن» بدست آمد و بیشتر سؤال‌ها در عامل «احساس حقارت» قرار گرفتند، به طوری که این عامل به تنهایی نزدیک به ۳۳٪ از واریانس شرم بیرونی را تبیین کرد. بنابراین به نظر می‌رسد شرم با احساس حقارت در هم آمیخته است (۱۹). از سوی دیگر شرم با احساس حقارت و بی‌ارزشی اغلب احساس می‌شود که منجر به کناره‌گیری فرد از دیگران می‌شود (۲۰). بعد از این عامل، عوامل «احساس پوچی» و «شرم از اشتباه کردن» هر یک به ترتیب ۱۴٪ و ۱۲٪ از واریانس این سازه را تبیین نمودند. تحلیل عاملی شرم بیرونی، احساس حقارت را از احساس پوچی و اشتباه کردن متفاوت می‌دانند. این موضوع با برخی از نظریه‌های آسیب‌شناسی روانی که احساس حقارت را قویاً با خودشیفتگی و احساس پوچی و تهی بودن را بیشتر با شخصیت‌های مرزی همبسته می‌دانند (۲۱)، همسو است. در بیماران دارای اختلال اضطراب اجتماعی نیز که دارای سطح بالای از شرم هستند، عمدتاً از اشتباه کردن در برابر دیگران هراس دارند. علاوه بر ساختار عاملی مناسب، این

مقیاس از پایایی درونی مناسبی برخوردار بود. ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۹۳ و برای هر یک از عامل‌های «احساس حقارت»، «احساس پوچی» و «شرم از اشتباه کردن» به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۷۱ و ۰/۷۵ بود. همچنین، اعتبار واگرا و همگرایی این مقیاس در رابطه با کمال‌گرایی، عاطفه منفی و شفقت به خود مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌ها این مطالعه نشان دادند که همبستگی مثبت و معناداری بین کمال‌گرایی (۰/۱۷) و عاطفه منفی (۰/۵۱) با شرم بیرونی و همبستگی منفی و معنادار بین شرم بیرونی و شفقت به خود (۰/۲۱) وجود دارد. این یافته با یافته‌های فریرا و همکاران (۲۰۱۲)، که نشان دادند شفقت به خود با شرم بیرونی همبستگی معناداری دارد و نقش میانجی را بین شرم و نارضایتی از تصویر بدن ایفاء می‌کند، همسو است (۲۲). همچنین مطالعات قبلی نشان داده است که کمال‌گرایی با شرم و خودانتقادگری رابطه دارد (۸). یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های ماتوس و همکاران (۲۰۱۵) که نشان دادند شرم بیرونی با اضطراب، افسردگی و استرس رابطه معناداری دارد، نیز در یک راستا است (۴). در مجموع نتایج مطالعه حاضر نشان می‌دهد که نسخه فارسی مقیاس شرم بیرونی از ویژگی‌های روان‌سنجی مناسبی برای استفاده در جامعه ایرانی برخوردار است.

منابع

1. Matos, M., & Pinto-Gouveia, J. (2010). Shame as a traumatic memory. *Clinical Psychology and Psychotherapy*.
2. Matos, M., Pinto-Gouveia, J., & Duarte, C. (2011). Other as Shamer: Portuguese version and psychometric properties of an external shame measure, submitted for publication.
3. Matos, M., Pinto-Gouveia, J., & Gilbert, P. (2013). The effect of shame and shamemories on paranoid ideation and social anxiety. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 20.
4. Matos, M., Pinto-Gouveia, j., Gilbert, P., Duarte, C., Figueiredo, C. (2015). The Other As Shamer Scale – 2: Development and validation of a short version of a measure of external shame. *Personality and Individual Differences*.
5. Scheel, C., Bender, C., Tuschen-Caffier, Brunna., Brodführer, A., Matthie, S., Hermann, C. (2014). Do patients with different mental disorders show specific aspects of shame?. *Psychiatry Research*.
6. Gilbert, P. (2003). Evolution, social roles and the differences in shame and guilt. *Social Research*.
7. Gilligan, J. (2003). Shame, guilt and violence. *Social Research*.
8. Cheung, M.S.P., Gilbert, P., & Irons, C. (2004). An exploration of shame, social rank and rumination in relation to depression. *Personality and Individual Differences*.
9. Gilbert, P., & Irons, C. (2005). Focused therapies and compassionate mind training for shame and self-attacking. In P. Gilbert (Ed.), *Compassion: Conceptualisations, research and use in psychotherapy* (pp. 263–325). London: Routledge.
10. Gilbert, P. (2007). The evolution of shame as a marker for relationship security. In J.
11. Lewis, M. (2003). The role of the self in shame. *Social Research*, 70.
12. Goss, K., Gilbert, P., & Allan, S. (1994). An exploration of shame measures: I: The 'other as shamer' scale. *Personality and Individual Differences*, 17, 713–717.
13. Kline, R.B. (2010). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rded.). New York: Guilford Press.
14. Jackson, D.L. (2003). "Revisiting sample size and number of parameter estimates: Some support for the N:q hypothesis". *Structural Equation Modeling*, 10: 128–141.
15. Shah, R. & Goldstein, S.M. (2006). "Use of structural equation modeling in operations management research: Looking back and forward". *Journal of Operations Management*, 24: 148–169.
16. Watson, D., Clarke, L. A., & Tellegen, A. (1988) Development and validation of brief measures of positive and negative affect: the PANAS Scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 1063-1070.
17. Najarian, B., Attarian, Y., and goldsmith, Y. (2001). Construction and Validation of Ahvaz Perfectionism Scale. *Journal of Education and Psychology*, Vol. 3, No. 3, 4, 58-43.
18. Raes, F., Pommier, E., Neff, K. D., & Van Gucht, D. (2011). Construction and factorial validation of a short form of the Self-Compassion Scale. *Clinical Psychology & Psychotherapy*. 18, 250-255.
19. Gilbert, P., Pehl, J., & Allan, S. (1994). The phenomenology of shame and guilt: An empirical investigation. *British Journal of Medical Psychology*.
20. Tangney, J., Wagner, P., & Gramzow, R. (1992). Proneness to shame, proneness to guilt and psychopathology. *Journal of Abnormal Psychology*, 101.
21. Gilbert, P. (1998). What is shame? Some core issues and controversies. In P. Gilbert & B. Andrews (Eds.), *Shame: Interpersonal problems, psychopathology and culture* (pp. 3-36). New York, NY: Oxford University Press.
22. Ferreira, c., Pinto-Gouveia, J, Duarte, c., (2013). Self-compassion in the face of shame and body image

dissatisfaction: Implications for eating

disorders. Eating Behaviors.